

BOLESŁAW MURJES

1. Dane osobiste (imię, nazwisko, stopień, numer poczty polowej, wiek, zawód, stan cywilny):

Kanonier Bolesław Murjes, 24 lata, rolnik, samotny; nr poczty polowej 161.

2. Data i okoliczności zaareztowania:

9 maja 1941 roku zostałem zaareztowany i wywieziony do więzienia w Moskwie.

4. Opis obozu, więzienia itd. (teren, budynki, warunki mieszkaniowe, higiena):

Więzienie w Moskwie było bardzo duże. Opisać szczegółowo nie mogę, ponieważ zawiązywano mi oczy oraz dlatego, że siedzieliśmy w celi pod więzieniem. Spałem na betonie, bez żadnego przykrycia, we własnym tylko ubraniu. Mordowali mnie w niemożliwy sposób. W dzień i noc ciągnęli na śledztwo.

5. Skład jeńców, więźniów, zesłańców (narodowość, kategoria przestępstw, poziom umysłowy i moralny, wzajemne stosunki etc.):

Więźniów było bardzo dużo, jaka ilość, to nie jestem w stanie określić.

6. Życie w obozie, więzieniu etc. (przebieg przeciętnego dnia, warunki pracy, normy, wynagrodzenie, wyżywienie, ubranie, życie koleżeńskie i kulturalne):

Co do wyżywienia, to było bardzo złe. Chleba dawali na dzień 20 deka, soli i garnuszek wody. Tak mnie żywili przez trzy miesiące. Wycieńczyli mnie głodem do tego stopnia, że nie miałem już sił powstać na nogi.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków (sposób badania, tortury, kary, propaganda komunistyczna, informacje o Polsce etc.):

Władze NKWD odnosiły się bardzo brutalnie, używając słów [nieczytelne]. Podczas badania wymuszali [przyznanie się do] przestępstw takich, jakie sami chcieli. Propagandę komunistyczną szerzyli na wielką skalę, wyświetlając nam filmy, czytając gazety, książki oraz [wygłaszając] różnorodne wykłady. Bolało nas to bardzo, iż nam dokuczali najwięcej tym, że [mówili, iż] Polski więcej nie zobaczymy.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność (wymienić nazwiska zmarłych):

Pomoc lekarską mieli, że mogli dać, to nie chcieli, mówili: niech *podochnie*. W szpitalu leżało nas, Polaków, bardzo dużo. Ciężko chorych zabierali, gdzie – nie wiadomo. Nam mówili tylko to, że na inny oddział, gdzie go tam nie było i nie wrócił. Byłem świadkiem, jak więźnia Śliwińskiego z Wilna zastrzelili. Znam bardzo wiele wypadków zmarłych, ale nazwisk nie pamiętam.

9. Czy i jaka łączność była z krajem i rodziną?

Z rodziną nie miałem żadnej łączności. O Polsce wiedziałem tylko tyle, co nam mówili Sowieci, że teraz jest bardzo dobrze, wszystkiego jest pod dostatkiem, a nie tak jak [za] Polski.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

Uciekłem z więzienia (miasto Kazań [?]) w grudniu 1941, skąd własnymi środkami dostałem się do Wojska Polskiego w Tockie [Tockoje] dnia 9 stycznia 1942 roku.

Miejsce postoj, 17 marca 1943 r.